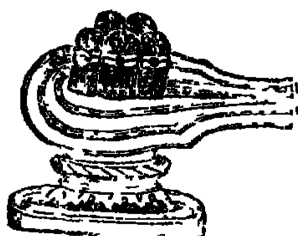
સદ્ગત મ. નથુભાઇ વણુસા સ્મારક ગ્રંથમાળા નં. ૨।

शिवलिंगपूजाविधान.

પંડિત રામવિલાસ મિશ્ર કૃત હિન્દી
પુસ્તકનું ગુજરાતી ભાષાન્તર.

દોહરો.

પૂજન શિવના લિંગની જે વિધ પામી પ્રચાર,
તે આ પુસ્તકમા લખી, શિવપુરાણુ અનુસાર.

પ્રકાશક

મુ૦ પ્ર. આ. પ્ર. સભા માટે
કાળીદાસ કુબેરદાસ પટેલ.
કાકડવાડી આર્યસમાજ મંદિર—મુમ્બઈ

૬૦૦૦] [સન ૧૯૨૪ ઑગસ્ટ.

વિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા હરજીવન ભાગચાને છાપ્યુ
પાયધુની નં. ૫૭૨, ગોડીજીની ચાલ—મુંબઈ.

ओ३म.

શિવલિંગપૂજાવિધાન.

કાળચક્રે એવું ચક્કર ખાધું છે અને અવિદ્યાએ એવો દિવસ દેખાડ્યો છે કે લોકને શત્રુમિત્રનું પણ ભાન રહ્યું નથી સ્વાર્થીજનોએ ધર્મને બ્હાને જે કંઇ કહ્યું ત્હેને ઇશ્વરવાક્ય માની બેઠા,—પછી ગમે તો તે વચન ત્હેમની પ્રતિષ્ઠા ખોવરાવનારૂ હોય કે ધર્મ ભ્રષ્ટ કરનારૂ હોય ત્હેની ફિકર નહિ, લજ્જાથી સંસારને મ્હો ન દેખાડાય ત્હેની ફિકર નહિ પવિત્ર વેદ ધર્મ જેવા સત્ય અને જગતમાં સર્વથી પ્રાચીન ધર્મને વિસરી જઇ, શત્રુઓનાં બનાવેલા અને કલ્પિત તેમજ અડબડ ગપ્પાઓથી ભરેલા અઢાર પુરાણોને પોતાના ધર્મપુસ્તક માની બેઠા, એટલુજ નહિ પરંતુ એ પુરાણોની પ્રતિષ્ઠા વેદથી પણ વધારી દીધી. વેદધર્માનુયાયીને આથી વધારે ખેદની વાત કઈ હોય ?

શિવ ઇશ્વરનુ એક પવિત્ર નામ છે, ત્હેમના સંબંધમાં વામમાર્ગી વ્યભિચારીઓએ એવી એવી કહાણીઓ જોડી કહાડી, કે જેનું વર્ણન કરતાં પણ શરમ આવે છે, લખતા લેખણ પણ થરથરે છે પરંતુ આજ કાલ થોડાએક કુબુદ્ધિ સ્વાર્થીઓ પોતાનો રોટલો જતો દેખી, આ જ્ઞાનપ્રકાશના સમયમાં પણ એ અડબડને કાયમ રાખવા પ્રયત્ન કરે છે, એટલુજ નહિ પણ વેદાનુયાયીઓને કલંકી અને અધર્મી ઠરાવે છે. આથી સર્વસાધારણ મનુષ્યોની જાણમાં લાવવા અમે શિવપુરાણમાના થોડા શ્લોક ગુજરાતી ભાષાન્તર સ-

હિત પ્રકાશ કરીએ છીએ. આશા છે કે વાચકવર્ગ નિષ્પક્ષપાતથી વાંચી સત્ય—અસત્ય પારખી શકશે અને અસત્યને—અધ્યાને ત્યજી દેશે

શિવપુરાણ—જ્ઞાનસંહિતા—અધ્યાય ૪૨.

पुरा दारुवने जात यद्वृत्तन्तु द्विजन्मनाम् ।
तदेव श्रूयता सम्यक् कथयामि यथाश्रुतम् ॥ ५ ॥
दारु नाम वन श्रेष्ठ तत्रासन्नृषिसत्तमा ।
शिवभक्ता· सदा नित्य शिवध्यानपरायणा ॥ ६ ॥
त्रिकाल शिवपूजाश्च कुर्व्वन्ति स्म निरन्तरम् ।
स्तोत्रैर्नानाविधैर्देव मन्त्रैर्वा ऋषिसत्तमाः ॥ ७ ॥
एव सेवा प्रकुर्व्वन्तो ध्यानमार्गपरायणाः ।
ते कदाचिद्वने याताः समिदाहरणाय च ॥ ८ ॥
एतस्मिन्नन्तरे साक्षाच्छङ्करो नीललोहित. ।
विरूपञ्च समास्थाय परीक्षार्थं समागत. ॥ ९ ॥
दिगम्बरोऽतितेजस्वी भूतिभूषणभूषितः ।
चेष्टाञ्चैव कटाक्षञ्च हस्ते लिङ्गञ्च धारयन् ॥ १० ॥
मनासि मोहयन् स्त्रीणामाजगाम हर स्वयम् ।
त दृष्ट्वा ऋषिपत्न्यस्ताः पर त्रासमुपागता, ॥ ११ ॥

અર્થ —પ્રાચીન કાળમાં દારુ વન મધ્યે દ્વિજોનો જે વૃત્તાન્ત બન્યો, તે અમે જેવો સાંભળ્યો છે તેવો વર્ણવીએ છીએ. ૫. દારુ નામે એક સુંદર વન હતું, તે વનમાં ઋષિઓ વસતા હતા. તેઓ શિવના ભક્ત હતા. અને તેમના ધ્યાન-

માં સદા કાળ રહેતા. ૬ નાના પ્રકારના સ્તોત્રોથી અને મંત્રોથી શિવજીનું ત્રિકાળ પૂજન કર્યા કરતા અને ધ્યાનમાં લાગ્યા રહેતા ૭ એમ સેવા કરતા અને ધ્યાનમા લીન રહેતા એવા એ ઋષિઓ એક દિવસ વનમાં લાકડાં લેવા ગયા ૮ એવે સમે સાક્ષાત્ શંકર ભગવાન્ ભુરા રાતા રંગનુ કુબડું રૂપ ધારણ કરી પરીક્ષા કરવા આવ્યા ૯. નાગા થઈ જઈ આંખોના ચાળા કરતા કરતા હાથમા * લિંગ પકડી આવ્યા ૧૦. સ્ત્રીઓના હૃદયને મોહ પમાડતા એવા શંકર ભગવાન્ આવ્યા જોઇને ઋષિપત્નીઓ ભય પામી ગઈ ૧૧

નોટ—પ્રિય પાઠકગણુ ! આપ સ્પષ્ટ રીતે જોઇ શકશો કે જે વર્ણનનુ નામ એ લોકોએ જ્ઞાનસંહિતા રાખ્યુ છે, તે મહા અજ્ઞાનસંહિતા છે શું આથી વધારે લંપટપણાનુ દૃષ્ટાંત મળી આવશે ?—પરમાત્મા કે જે મહાન્ પવિત્ર છે અને કામક્રોધાદિ ગુણોથી રહિત છે, તે આવો અસભ્ય વેશ લઇ, પોતાના ભક્તો કે જે—રાત્રિદિવસ પોતાની પૂજામા લીન રહે એવા ભક્તોની સ્ત્રીઓ સાથે—આવું અનુચિત કાર્ય કરે ? જંગલી મનુષ્ય પણ એવું કાર્ય નહિ કરી શકે. અમારૂં તો એમ માનવુ છે કે વામમાર્ગીઓએજ શંકર ભગવાન્ પર આ કલંક ચોટાડયું છે પોતાનો દોષ ઢાકવા અને પોતાના નીચ કર્મોનો ઉત્તર આપવા શિવજીનું આવુ વર્ણન કર્યું છે ને એમને માથે આ કંલક લગાવ્યું છે જે વ્યાસમુનિની બુદ્ધિ વેદાન્તાદિ પુસ્તકોમા ઝળકી રહિ છે, તે આવાં નિર્લજ્જ પુસ્તકો લખે, એમ અમે કદાપિ

---

* આથી વધારે નિર્લજ્જ કોઇ કામ હશે ? એવા કામ તો અઘોરીજ કરી શકે

માની શકતા નથી. ઉત્તર હિંદુસ્તાનમાં જેમ કેટલાક ભાડુવા હોળીપર ગાવાને મહાત્મા કબીરજીને નામે પદ બનાવી લે છે. તેવીજ રીતે વેદધર્મના શત્રુઓએ મહર્ષિ વ્યાસને નામે શિવપુરાણાદિ રચી લીધાં છે એવો કોઈ સપુત ભારતસંતાન હશે કે જે પિતા શંકર ભગવાન્ પરતું આ કલંક સાંભળી શરમાય નહિ?

विह्वला विस्मिताश्चैव समाजग्मुस्तथा पुनः ।
आलिलिङ्गुस्तदा चान्या· कर धृत्वा तथापराः ॥ १२ ॥
परस्परन्तु सहर्षादगतश्चैव द्विजन्मनाम् ।
एतस्मिन्नेव समये ऋषिवर्य्याः समागमन् ॥ १३ ॥
विरुद्ध वृत्तक दृष्ट्वा दु खिताः क्रोधमूर्च्छिता ।
तदा दुखमनुप्राप्ता कोऽय कोऽय तथाऽब्रुवन् ॥ १४ ॥
यदा च नोक्तवान् किञ्चित् तदा ते परमर्षयः ।
ऊचुस्त पुरुष वै विरुद्ध क्रियते त्वया ॥ १५ ॥
त्वदीयश्चैव लिङ्गञ्च पतता पृथिवीतले ।
इत्युक्त तु तदा तैस्तु लिङ्गञ्च पतित क्षणात् ॥ १६ ॥

અર્થ — ઋષિપત્નીઓ ગભરાઇ ગઈ ને વિસ્મય પામી, પણ વળી આવેલા પુરૂષને જોઇ તેઓએ પરસ્પર એક બીજાના હાથ ઝાલ્યા ૧૨ હર્ષથી પરસ્પર * આલિંગન કર્યું, એવે સમયે ઋષિજનો આવી પહોચ્યા ૧૩. મહાદેવજીનો આ અનુચિત વ્યવહાર જોઇને તેઓ દુખી થયા ક્રોધના

* બિચારી ઋષિપત્નીઓ પર પણ કલંક ચડાવ્યું ? શું ઋષિપત્નીઓ એવી હોય?

આવેશમાં આવી જઇ બોલ્યા "આ કોણ છે? આ કોણ છે?" ૧૪. જ્યારે શિવજી કંઇ બોલ્યા નહિ, ત્યારે ઋષિઓએ શાપ દીધો "ત્હેં આ બુરૂં કામ કીધું છે, માટે ત્હારૂં લિંગ પૃથ્વી પર તુટી પડો." એટલું કહેતામાં તો એ તુટી પડ્યું, ૧૫–૧૬

નોટ — આ શ્લોકો પર નોટ લખતાં અમને શરમ આવે છે, ન્યાયપ્રિય પાઠકગણ પોતાની મેળેજ સમજી લેશે હે પૌરાણિક ભાઈઓ! શું આવા ગપોડાંને ત્હમે વેદજ્ઞાનને નામે હવે ચલાવી શકશો? ધન્ય છે ત્હમારી અને ત્હમારા ચેલાઓની બુદ્ધિને?

तल्लिङ्गञ्चाग्निवत् सर्वं ददाह यत् पुरः स्थितम् ।
यत्र यत्र च तद्याति तत्र तत्र दहेत् पुनः ॥ १७ ॥
पाताले च गतं तच्च स्वर्गे चापि तथैव च ।
भूमौ सर्वत्र तद्भ्रान्तं कुत्रापि तत् स्थितं न हि ॥१८॥
लोकाश्च व्याकुला जाता ऋषयस्तेऽपि दुःखिताः ।
न शर्म्म लेभिरे क्वापि देवाश्च ऋषयस्तथा ॥ १९ ॥
ते सर्वेच तदा देवा ऋषयो ये च दुःखिताः ।
न ज्ञातश्च शिवो यैस्तु ब्रह्माणं शरणं ययुः ॥ २० ॥
तत्र गत्वा तु तत् सर्वं कथितं ब्रह्मणे तदा ।
ब्रह्मातद्वचनं श्रुत्वा प्रोवाच ऋषिसत्तमान् ॥ २१ ॥

ब्रह्मोवाच ।

ज्ञातारश्च भवन्तो वै कुर्व्वन्ति गर्हितं पुनः ।
अज्ञातारो यदा कुर्य्युः किं पुनः कथ्यते तदा ॥ २१ ॥

विरुध्यैवं शिव देवाः कुशलं कः समीहते ।
गृहे समागत दूरादतिथिं यः परामृषेत् ॥ २३ ॥

तस्यैव सुकृत नीत्वा स्वीयञ्च दुष्कृतं पुनः
सस्थाप्य चातिथिर्य्याति किं पुन शिव एव च ॥ २४ ॥

यावाल्लिङ्ग स्थिर नैव जगता त्रितये शुभम् ।
जायते न तदा कापि सत्यमेवतद्वदाम्यहम् ॥ २५ ॥

भवद्भिश्च यया कार्य्यं यथा स्वास्थ्यं भवेदिह ।
इत्युक्तास्ते प्रणम्योचु किं कार्य्यं तत् समादिश ॥२६॥

इत्युक्तश्च तदा ब्रह्मा तान् प्रोवाच तदा स्वयम् ।
आराध्य गिरिजा देवीं प्रार्थयध्व शुभा तदा ॥ २७ ॥

योनिरूप भवेच्चेद्र तदा तत् स्थिरता भजेत् ।
तदा प्रसन्ना ता दृष्ट्वा तदेव कुरुते पुन ॥ २८ ॥

અર્થ —એ લિંગ જે પદાર્થો પાસે હતા, તે સર્વને અગ્નિની પેઠે બાળી ભસ્મ કરી નાખ્યા. જ્યાં જ્યાં તે લિંગ જતુ ત્યા ત્યા સર્વ વસ્તુને બાળી ભસ્મ કરી નાખતુ ૧૭ પાતાળ, સ્વર્ગ, પૃથ્વી આદિ સર્વ સ્થળને બાળતુ એવુ એ લિંગ કોઇ સ્થાને ઠરી ઠામ બેઠુ નહિ ૧૮ આથી સર્વે જણા અકળાઇ ગયા અને તે ઋષિજનો પણ દુખી થવા લાગ્યા ત્હેમને ક્યાય પણ સુખ ન મળ્યુ ૧૯ પછી એ દુખી થયેલા દેવો અને ઋષિઓ શિવજીને ન ઓળખ-વાથી બ્રહ્માને શરણે ગયા ૨૦ અને ત્હેમને બધી હકીક-ત નિવેદન કરી બ્રહ્મા એમના વચન સાભળી બોલ્યાઃ ૨૧

"ત્હમે જાણી જોઇને *દુષ્કર્મ કર્યું છે. જે [1]મનુષ્ય અજ્ઞાનથી કંઈ કુકર્મ કરે, ત્હેને શુ કહેવુ'? ૨૨. હે દેવતાઓ! શિવજીને દુભવીને કોણ સુખી થયું છે? જે મનુષ્ય દૂરથી આવેલા અતિથિનો સત્કાર નથી કરતો ત્હેનાં સર્વે સત્કર્મ પેલા અતિથિ સાથે જાય છે એટલુજ નહિ પણ તે અતિથિનાં દુષ્કર્મ પેલા ગૃહસ્થને ઘેર રહી જાય છે તો શિવજી જેવા [2] અતિથિનુ અપમાન કરવુ' એ જેવી તેવી વાત નથી, ૨૩-૨૪ હુ સત્ય કહુ છું કે જ્યાં સુધી એ લિંગ સ્થિર નહિ થાય ત્યાં સુધી જગતમા શાન્તિ થવાની નથી ૨૫. ત્હમારે એવુ કરવુ જોઇએ કે એ લિગ સ્થિર થાય" બ્રહ્માજીના આવા વચન સાભળી ઋષિજનો પ્રણામ કરી બોલ્યા "મહારાજ! ત્યારે શુ કરવુ તે આપ બતાવો" ૨૬ બ્રહ્મા બોલ્યા "ત્હમે પાર્વતીની આરાધના કરી સ્તુતિ કરો ૨૭ પાર્વતી યોનિરૂપ ધારણ કરે તો એ લિગ શાન્ત થાય, માટે એ પ્રસન્ન થઇ એ રૂપ ધારણ કરે ત્યારે ત્હમારે લિગને એમા મુકી દેવુ ૨૮

નોટ—આ શ્લોકમા જે કાંઇ અશ્લીલ અને અસભ્ય વાતો લખી છે તે સ્પષ્ટ જ છે, એના પર અમે નોટ લખવા નથી ચ્હાતા આવા પુરાણોને ઇશ્વરશબ્દ રૂપ માનનારને માત્ર એટલુ જ કહીએ છીએ કે જરા શરમાઓ

---

*વાહ વાહ! પોતાની સ્ત્રીઓના ધર્મનુ રક્ષણ કરવુ એ દુષ્કર્મ ત્યારે શુ એમને ભ્રષ્ટ થવા દેવી જોઈતી હતી?

[1] પ્હેલા કહ્યુ કે જાણી જોઈને દુષ્કર્મ કર્યું—હવે કહે છે કે અજ્ઞાનથી કર્યું

[2] અતિથિઓનો સ્ત્રી વડે સત્કાર કરવો એવો ચાલ આફ્રિકાની કેટલીક જ ગલી જાતોમા છે

एवं कृते च स्वास्थ्यं वै भविष्यति न संशयः ।
इत्युक्तास्ते तदा देवाः प्रणिपत्य पितामहम् ॥ ३७ ॥
शिवस्य शरण गत्वा प्रार्थित शङ्करस्तदा ।
पूजित परया भक्त्या प्रसन्न शङ्करस्थदा ॥ ३८ ॥
पार्व्वतीञ्च बिना नान्या लिङ्ग धारयतु क्षमा ।
तया धृतश्च शान्तिञ्च गमिष्यति न सशय ॥ ३९ ॥
गृहीत्वा चैव ब्रह्माण गिरिजा प्रार्थिता तदा ।
प्रसन्ना गिरिजां कृत्वा वृषभध्वजमेव च ॥ ४० ॥
पूर्वोक्तञ्च विधिं कृत्वा स्थापित लिङ्गमुत्तमम् ।
मन्त्रोक्तेन विधानेन देवैश्च ऋषिभिस्तदा ॥ ४१ ॥

અર્થ —"એવુ કરવાથી જગતમાં શાન્તિ થશે એમા કઇ સદેહ નથી" એવાં વચનો બોલતા હવા તે બ્રહ્માજી-ને સર્વે દેવો અને ઋષિઓ પ્રણામ કરી શિવજી પાસે ગયા. પરમ ભક્તિ વડે શિવજીની પ્રાર્થના અને પૂજા કરી, ત્યારે તે પ્રસન્ન થઈ બોલ્યાઃ ૩૭–૩૮ "પાર્વતી વિના બીજા કો-ઇમા આ લિગ ધારણ કરવાની *શક્તિ નથી જો એ ધા-રણ કરશે તો લિંગ શાન્ત થઇ જશે, એમાં સદેહ નથી" ૩૯ પછી સર્વે ઋષિઓ બ્રહ્માને સાથે લેઇ પાર્વતી પાસે ગયા. પ્રાર્થનાથી પાર્વતીને પ્રસન્ન કર્યા—શંકરને પણ પ્ર-સન્ન કર્યા. ૪૦ વિધિ પુર્વક દેવતાઓએ અને ઋષિઓએ મ-ન્ત્ર ભણી એ ઉત્તમ (!) લિગની પાર્વતીમા સ્થાપના કરી ૪૧. (ત્યારથીજ લિગપૂજા ચાલી)

નોટ —આ શ્લોકો એવા અશ્લીલ છે કે ત્હેનાપર નોટ

* ઋષિપત્નીઓમા ન્હોતી કે ?

લખતા પણ અમને શરમ આવે છે પણ એટલું તો અવશ્ય લખવું પડે છે કે સંસારમા એવો કોઈ મત નહિ હોય કે જે આવી વ્યર્થ અને અશ્લીલ વાતોનો પ્રચાર કરે હબશી સર્વથી મૂર્ખ ગણાય છે તે પણ પોતાનાં માતાપીતાપર આવા અશ્લીલ આરોપ નહિ લગાવે, જ્યારે આપણા સુશિક્ષિત અને ત્રિકાળજ્ઞાની મનાતા શિવપુરાણમાં લખનારાઓએ પિતામાતા રૂપ શિવપાર્વતીની આવી ગભીર પ્રકારની હાસી કરતાં પાછું જોયુ નથી ! પ્રિય હિન્દુભાઇઓ ! જરા તો વિચાર કરી જુઓ, કે આવી સભ્યતા વિરૂદ્ધની અશ્લીલ વાતો માનવાથી બીજા ધર્મ વાળાઓને, ત્હમે ત્હમારૂ મ્હો કેવી રીતે બતાવી શકશો ? ભાઇઓ, હવે તો ચેતો ! આ નિરર્થક ગપ્પાને ત્યજી દો જો આપ હજી પણ કામી અને લાડુભટ્ટોની વાતો માન્યા કરશો અને સત્ય માર્ગે નહિ વળો તો હજારો હિન્દુઓ ખ્રિસ્તિ– મુસલમાન થઇ ગયા ને થઈ જશે પ્રિયવરો ! આપ કેવળ વૈદિક ધર્મને માનો અને આ રગડાને દૂર કરો લોક ત્હમને બહુ પજવશે, ફોસલાવશે, છડાવશે, પણ યાદ રાખજો કે સત્ય એ જ સત્ય છે વળી યાદ રાખજો કે એ સ્વાર્થીઓ જે કહેશે તે પેટને માટે જ — ધર્મને માટે નહિ અમે પણ પ્રસગે પ્રસગે એમની ધૂળ ક્હાડતા રહીશુ

શિવ શબ્દનો સત્ય અર્થ આ પ્રમણે છે શિવુ कल्याणे એ ધાતુ પરથી શિવ શબ્દ બનેલો છે

बहुलमेतन्निदर्शनम्થી શિવુ ધાતુ મનાય છે જે કલ્યાણ રૂપ હોઈ બીજાનુ કલ્યાણ કરે છે ત્હેને શિવ કહે છે. એવો ગુણ માત્ર પરમાત્મામા જ છે, તેથી શિવ નામ એ નિર્વિકાર જ્યોતિ સ્વરૂપ ભગવાનનુ છે

ફળ—પરમાનન્દ અને મુક્તિને ઇચ્છનારાઓ તો આવી કામી અને કુરૂપની ઉપાસના કરતા નથી, એટલુજ નહિ પણ એ દેખાવ જોવા પણ ઇચ્છતા નથી એ તો હોળીના હોળૈયાની ગમ્મત છે! સચ્ચિદાન દ સ્વરૂપ પરમાત્માના ધ્યાનમા નિમગ્ન રહી કલ્યાણ પ્રાપ્ત કરનાર મનુષ્યોને ધન્ય છે!

આવી નીચ અધમ અને અસત્ય વાતો વ્યાસ જેવા સદ્‌ગુણી વિદ્વાન્ લખેજ નહિ પુરાણ એમણે લખ્યાં નથી એના બીજા પણ પુરાવા અમારી પાસે છે, હાલ તો માત્ર આ પુરાણ સ મ ધી એકાદ બે પુરાવા આપી અમે અમારો આ લેખ પૂરો કરીશુ

જેને લોકો બુદ્ધાવતાર માને છે એ બુદ્ધદેવ શિવપુરાણની પહેલા થઇ ગયા હતા જુઓ—શિવપુરાણ, પૂર્વાર્દ્ધ ખ ડ, અધ્યાય પાચ, શ્લોક ૩ થી ૯ સુધી

ઇતિહાસ વેત્તાઓએ કીર્તિસ્તભો, સ્તૂપો, બૌદ્ધમન્દિરો અને આર્યાવર્ત, લ કા, બ્રહ્મદેશ, ચીન, ટિબેટ, આદિ દેશોના પુસ્તકો તેમજ સ ગ્રહસ્થાનોની મૂર્તિઓ પરથી સિદ્ધ કર્યુ છે કે બુદ્ધ વિક્રમ સ વત પૂર્વે ૬૧૪ મા જન્મ્યો હતો અને ૮૦ વર્ષનુ આયુષ ભોગવી વિક્રમ સ વત્ પૂર્વે ૫૩૪ મા મરણ પામ્યો હતો. એમ એના જન્મકાળને લેઇએ તો પણ આજે વિક્રમ સ વત ૧૯૭૯ સુધીમા ૨૫૯૩ થી વધારે વર્ષ થાય નહિ, અને વ્યાસમુનિને તો આજે ૬૦૨૨ વર્ષ થઇ ગયા, અર્થાત બુદ્ધ, વ્યાસમુનિ પછી ૨૪૨૯ વર્ષે થયો, તેથી શિવપુરાણ—જેમા બુદ્ધની વાતો લખી છે તે—વ્યાસમુનિનુ બનાવેલુ ન્હોય

વળી, રામાનુજ વિક્રમની બારમી સદીમાં થઇ ગયા એ વાત સર્વે ઇતિહાસવેત્તાઓ જાણે છે, અને એ પણ અજ-

એવું નથી કે એ આચાર્યે વૈષ્ણવમત ચલાવી લોકને શ
ચક્ર, ગદા અને પદ્મથી ચક્રાંકિત બનાવ્યા, પરંતુ વૈ
મતનું ખંડન શિવપુરાણમાં છે જુઓ —

शङ्खचक्रे तापयित्वा यस्य देहः प्रदह्यते ।
सजीवन्कुणपस्त्याज्य सर्वधर्मबहिष्कृत ॥ १ ॥

અર્થ —તપાવેલા શંખ ચક્રથી જે મનુષ્યનું શ
બાળવામાં આવે છે, તે જીવતો છતાં પણ મુડદા જેવો છે,
અને સર્વ ધર્મમાંથી બ્હાર કહાડી મુકાયેલો છે

આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે રામાનુજનો મત ચાલ્યા પછી
શિવપુરાણ રચાયેલું છે, કારણ કે प्राप्तौ सत्यांनिषेध : । અ-
ર્થાત જે વસ્તુ હોય ત્હેનો નિષેધ—ખંડન થઇ શકે છે, ત્યારે
શિવપુરાણ રચાયું તે વખતે રામાનુજનો પંથ ચાલતો હો-
વો જોઇએ, રામાનુજ વિક્રમની બારમી સદીમાં થઇ ગયા
એટલે આજ એમને થઈ ગયાં આશરે સાતસે આઠસે વર્ષ
થયા, અને વ્યાસમુનિ તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે ૬૦
ળપર થઈ ગયા, માટે રામાનુજ વ્યાસની પછી આશ
સવાચાર હજાર વર્ષે થયા આથી સિદ્ધ થાય છે કે
રાણ વ્યાસે નહિ પણ રામાનુજ પછીના કોઈ ધૂર્તે
નામે રચી કહાડયું છે ! સહજ બુદ્ધિ વાપરનારને ર
વિચાર કરવાનું સ્થાન આપ્યું છે તો તેનો તેઓ લ
પોતાનું કલ્યાણ કરી લેશે તથાસ્તુ
